

APORTACIÓ A LA MICOFLORA DEL PARC NATURAL DELS AIGUAMOLLS DE L'EMPORDÀ.

M.À. PÉREZ-DE-GREGORIO I CAPELLA

Pau Casals 6, 1º, 1a.; E-17001 GIRONA. E-mail: p.g@mx2.redestb.es

ABSTRACT. Contribution to the fungal flora of the "Aiguamolls de l'Empordà" Natural Park. With this work, we begin the study of the fungal flora in this important protected area. 35 species are reported and some of them are of special interest: *Colus hirudinosus*, *Sericeomyces subvolvatus*, *Polyporus rhizophyllus* and *Psathyrella typhae*.

Key words: Fungi, taxonomy, Natural Park, Aiguamolls de l'Empordà, Girona, Spain.

RESUMEN. Contribución a la micoflora del Parque Natural de los "Aiguamolls de l'Empordà". Con este trabajo, empezamos el estudio de la micoflora de esta importante zona protegida. Se citan 35 especies, de entre las que destacamos, por su especial interés: *Colus hirudinosus*, *Sericeomyces subvolvatus*, *Polyporus rhizophyllus* y *Psathyrella typhae*.

Palabras clave: Hongos, taxonomía, Parque Natural, Aiguamolls de l'Empordà, Girona, España.

INTRODUCCIÓ

Aquest treball respon a una vella aspiració personal, compaginar la micologia amb la meua segona afecció: l'ornitologia. El resultat d'aquest treball és el recull de dades en visites esporàdiques al Parc i no pas un estudi sistemàtic i ordenat, que resta encara per a fer. Malgrat tot, crec que val la pena que aquest primer recull vegi la llum, per començar a completar l'estudi d'aquest magnífic Parc Natural, molt ben estudiat des del punt de vista de vertebrats, invertebrats i vegetació, però inèdit des d'un punt de vista micològic, fet que confirma que molt sovint la micologia està infravalorada des d'altres àmbits naturalístics.

El Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà va ser creat l'octubre de 1983, i compren unes 5.000 hectàrees. Pel que fa a la seva vegetació, des d'un punt de vista d'interès micològic, podríem dividir-lo en les següents zones:

1.) Els sorrells costaners.- Presents a tota la franja litoral del parc, constitueixen les últimes platges verges de la Costa Brava. Tota la zona rep la constant pressió de la salinitat marina i de la famosa tramuntana. Les petites dunes i sorrells acullen una vegetació psammòfila, on destaquen el borró (*Ammophila arenaria*) i el lliri de mar (*Pancreatium maritimum*).

2.) El bosc de ribera.- Aquestes formacions arbòries, de vital importància degut a la seva tendència a la regressió, ocupen àrees molt reduïdes, entre les quals destaquen l'Illa de Caramany i els voltants de les closes (àrees de pastura tancades per vegetació), com les del Cortalet. Els arbres presents són el pollancre (*Populus nigra*), l'alber (*Populus alba*), l'om (*Ulmus minor*), el freixe (*Fraxinus angustifolia*), el vern (*Alnus glutinosa*) i el salze (*Salix alba*).

3.) Les àrees d'estanys i aiguamolls d'aigua dolça.- Aquestes zones estan envoltades per una vegetació que acull interessants espècies fúngiques. Pel que fa als arbres, destaquen els tamaris (*Tamarix gallica* i *T. africana*). També tenen la seva importància pròpia les "closes" o prats, sovint inundats i freqüentats pel bestiar, amb abundants fongs fimícoles. També destaquen les comunitats helofítiques de bogues (*Typha angustifolia* i *T. latifolia*), jonques d'estany (*Scirpus lacustris*) i grans herbassars de càrex (*Carex riparia* i *C. otrubae*) i joncs d'aigua (*Eleocharis palustris*).

ESPÈCIES ESTUDIADAES

Agaricus arvensis Sch.: Fr.

En un prat. Vilaüt, Pau. 10-VI-89.

Agrocybe aegerita (Brig.) Fayod

Molt freqüent, sobre soques i arrels de pollancre (*Populus nigra*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 14-VI-88, 21-I-96, 20-IV-96, 19-XI-96 i 25-V-97.

Anellaria semiovata (Sow.: Fr.) Pearson et Dennis

Entre fems de cavall. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Auricularia auricula-judae (Bull.) Wettst.

Sobre branques de pollancre (*Populus nigra*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 21-I-96.

Auricularia mesenterica (Dicks.: Fr.) Pers.

Molt abundant en troncs i soques de pollancre (*Populus nigra*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 21-I-96.

Bolbitius vitellinus (Pers.: Fr.) Fr.

Entre restes vegetals, a la platja de les Dunes, S. Pere Pescador. 21-XII-96.

Colus hirudinosus Cavalier et Séchier

6 exemplars entre l'herba, al marge d'un camí. Vilaüt, Pau. 5-I-90. Aquesta interessant i rara espècie, de distribució clarament mediterrània, que emet una pudor d'excrements humans, l'hem poguda observar en contades ocasions, sovint lligada a antics camps de cultiu, com olivars, vinyes, etc.

Coprinus comatus (Müll.: Fr.) Pers.

El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Coprinus disseminatus (Pers.: Fr.) S.F.Gray

Molt nombrós, entre restes vegetals diverses. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 21-I-96.

Coprinus micaceus (Bull.: Fr.) Fr.

En una soca de pollancre (*Populus nigra*). A les "llaunes", Castelló d'Empúries. 14-III-87. Al marge del camí. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 10-I-88 i 20-IV-96. Al marge del camí. Vilaüt, Castelló d'Empúries. 10-VI-89.

Coprinus picaceus (Bull.: Fr.) S.F.Gray

Entre restes vegetals. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Entoloma hebes (Romagnesi) Trimbach

Entre la fullaraca d'una surera (*Quercus suber*). Vilaüt, Pau. 21-I-96. *leg.* i *det.*: Joaquim Carbó.

Entoloma saundersii (Fr.) Saccardo

Sota oms (*Ulmus minor*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 10-I-88.

Hebeloma pusillum Lange

Sota oms (*Ulmus minor*), entre la fullaraca, en el llit d'un rec. El Matar, Castelló d'Empúries. 25-V-97. *leg.*: Joaquim Carbó.

Laetiporus sulphureus (Bull.) Murr.

Sobre un tronc podrit de freixe (*Fraxinus angustifolia*). Illa de Caramany, S. Pere Pescador. 29-IX-96. *leg.*: Lluís Vilà i Sais.

Langermannia gigantea (Pers.) Rostk.

2 exemplars joves en un prat (antic camp de cultiu ?). Vilaüt, Pau. 10-VI-89.

Lentinus trigrinus Bull.: Fr.

Sobre fusta de salze (*Salix alba*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Leucoagaricus leucothites (Vittad.) Wasser

A l'herba d'un prat. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Marasmius oreades (Bolt.: Fr.) Fr.

En els prats. Vilaüt, Pau. 5-I-90.

Meruliopsis corium (Pers.: Fr.) Ginns.

Sobre branquetes d'om (*Ulmus minor*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 21-I-96.

Mycena aetites (Fr.) Quélet

Entre l'herba d'un camí. Vilaüt, Pau. 21-I-96.

Panaeolus campanulatus (L.: Fr.) Quélet

Sobre fems de cavall. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 10-I-88

Panaeolus papilionaceus (Bull.: Fr.) Quélet

Entre l'herba. El Matar, Castelló d'Empúries. 17-VI-95. En un camí, entre fems. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN

Pleurotus ostreatus (Jacq.: Fr.) Kummer

En un tronc de pollancre (*Populus nigra*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 25-V-97.

Pluteus leoninus (Sch.: Fr.) Kummer

Sobre fusta de pollancre (*Populus nigra*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 17-VI-95.

Polyporus rhizophillus Pat.

Sobre tiges de gramínies. Vilaüt, Pau. 21-I-96. *leg.*: Josep Ma. Vidal i J. Carbó. Aquesta interessant espècie té un barret primer convex, després més o menys aplanat, d'uns 2-4 cm de diàmetre, de color clar, grisenc o cremós, gairebé llis. El peu és excèntric i curt, blanquinós, més fosc vers a la base. Els porus són angulosos, primer blanquinosos i després crema. La carn és blanquinosa i força elàstica. Lligat a les gramínies, és una espècie molt rara i aquesta sembla ser la primera citació a l'Estat espanyol.

Psathyrella ammophila (Dur.et Lév.) Orton

Diversos exemplars a la platja de les Dunes, S. Pere Pescador, lligats a *Ammophila arenaria*. 8-XII-95 i 21-XII-96.

Psathyrella candolleana (Fr.: Fr.) Maire

En un marge del camí. Vilaüt, Pau. 10-VI-89. El Cortalet. 19-XI-96.

Psathyrella typhae (Kalchbr.) Pearson et Dennis

Barret de 1,5-2,5 (3) cm de diàmetre, blanc-brut, amb el centre més fosc, bru vermellós. Làmines grisenques, lliures. Peu blanquinós, de 3-5'5 x 0'2-0'4 cm, un xic eixamplat a la base. Espores (8) 9-10 x 5'5-6 mm. Queilocistidis ampul·lifformes de 50 mm de llarg. Pleurocistidis absents. Sobre restes de boga (*Typha latifolia*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 28-X-95. *leg.*: IAEDEN.

Psathyrella marcescibilis (Britz.) Sing.

Entre gramínies, a la platja de les Dunes, S. Pere Pescador. 21-XII-96. Barret de 1-3 cm de diàmetre, cònico-campanulat, higròfan, de color gris-bru, blanquinós en estat sec. Làmines ascendents, brunenques. Espores llises, el·lipsoïdals, de 14-15 x 6-7 mm. Queilocistidis utrifformes, barrejats amb cèl·lules pirifformes. Pleurocistidis absents.

Psilocybe coprophila (Bull.: Fr.) Kummer

Sobre fems de cavall. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 19-XI-96.

***Sericeomyces subvolvatus* (Malençon et Bertault) Contu**

Un sol exemplar, a la platja de les Dunes, a S. Pere Pescador. 8-XII-95. De distribució clarament mediterrània, la seva base bulbosa i l'hàbitat sabulicola, la diferencien fàcilment dels altres *Leucoagaricus* (sensu lato) blancs. Segons la descripció original de la espècie, pot presentar a la base bulbosa del peu, restes volvíformes, característica no observada en la nostra recol·lecció.

***Stereum hirsutum* (Wild.: Fr.) Fr.**

En branques de pollancre (*Populus nigra*) i d'om (*Ulmus minor*). El Cortalet, Castelló d'Empúries. 21-I-96.

***Stropharia semiglobata* (Batsch.: Fr.) Quélet**

En restes vegetals i fems. El Cortalet, Castelló d'Empúries. 10-I-88. Vilaüt, Pau. 10-VI-89.

***Volvariella gloiocephala* (D.C.: Fr.) Boekhout et Enderle**

Dos exemplars, en un camp de cultiu. Vilaüt, Pau. 21-I-96.

AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull agrair la plena col·laboració del personal del Parc, i, de forma molt especial, al seu director, l'amic Jordi Sargatal. També agraeixo sincerament l'ajut dels companys i companyes de l'Associació d'Amics del PNAE i de l'IAEDEN, que tant estan fent per la protecció de l'entorn empordanès. Per últim, no puc oblidar als companys i amics de l'Associació Micològica Joaquim Codina de Girona, constant punt de referència en el meu interès envers els fongs. Aquest treball forma part del projecte "Biodiversitat dels Fongs de Catalunya", de l'Institut d'Estudis Catalans.

BIBLIOGRAFIA

- BREITENBACH, J. & F. KRÄNZLIN (1995). *Champignons de Suisse*. IV: Agaricales II. Edition Mikologia. Lucerne. 370 pp.
- CANDUSSO, M. & G. LANZONI (1990). *Fungi Europaei*. Vol.4: Lepiota s.l. Libreria Editrice Giovanna Biella. Saronno. 743 pp.
- JÜLICH, W.(1984). *Guida alla determinazione dei funghi*. Vol. II. Saturnia. Trento. 597 pp.
- MAAS GEESTERANUS, R.A.(1988). *Conspectus of the Mycenas of the Northern Hemisphere* 9. Section *Fragilipedes*, species A. G. Proc. K. Ned. Akad. Wet.(Ser.C) 91: 43-83.
- MOSER, M.(1980). *Guida alla determinazione dei funghi*. Vol. I. Saturnia. Trento. 565 pp.
- NOORDELOOS, M.E.(1992). *Fungi Europaei*. Vol.5: Entoloma s.l. Libreria Editrice Giovanna Biella. Saronno. 760 pp.
- ORTA, J. & al.(1992). *Espais Naturals*. Història natural dels Països Catalans. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 483 pp.
- PASCUAL, R.(1985). *Guia dels arbres dels Països Catalans*. Ed. Kapel S.A. Barcelona. 191 pp.
- SARGATAL, J. & J. DEL HOYO (1989). *Els ocells del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà*. Lynx Edicions S.A. Barcelona. 120 pp.
- SOCIETAT CATALANA DE MICOLOGIA (1990). *Bolets de Catalunya*. Col. IX: làm. 407.

Colus hirudinosus Cavalier et Séchier

Polyporus rhizophillus Pat.